

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci

žalobkyně: **T. H. L.**, narozena dne X,
státní příslušnice Vietnamské socialistické republiky,
bytem X,
zastoupena advokátem Mgr. Markem Sedlákem,
se sídlem Příkop 8, Brno,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
se sídlem Nad Štolou 3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 12. 2018, č. j. OAM-659/ZA-ZA11-HA08-2018,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobkyně podanou žalobou napadá shora označené rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým jí nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Shodu s prvopisem potvrzuje: B. M.

2. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že nedospěl k závěru, že by žalobkyně mohla ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování, proto neshledal důvody k udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, ani z důvodu uvedeného v § 12 písm. b) zákona o azylu. Ze šetření provedeného žalovaným nevyplývá, že by v případě žalobkyně byly splněny podmínky pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu, neboť žádnému z rodinných příslušníků žalobkyně nebyl udělen azyl ve smyslu tohoto ustanovení.
3. Žalobkyně v průběhu řízení tvrdila, že pečuje o své nezletilé dítě, což je důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu. Při posuzování její rodinné, sociální a ekonomické situace žalovaný neshledal žádný důvod hodný zvláštního zřetele. Žalobkyně je dospělá, svéprávná, nedoložila, že by její pracovní schopnost byla snižena, a tedy že by si nemohla prostředky na svoji obživu opatřovat v zemi původu prací. Její zdravotní stav je dobrý, žalobkyně nevyžaduje žádnou specializovanou či v zemi původu nedostupnou lékařskou péči. Uvedl, že pokud žalobkyně plánovala realizovat své rodinné soužití včetně péče o nezletilého syna v České republice, měla své jednání přizpůsobit roli zodpovědného občana hájícího svá práva. Snahu legalizovat pobyt na území České republiky nelze zahrnout pod kterýkoliv zákonný důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu. Udělení mezinárodní ochrany neslouží ke zhojení případných vad v rámci řízení podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žalovaný poukázal na to, že žalobkyně dostatečně nehájila svá práva v rámci režimu zákona o pobytu cizinců a s žádostí o udělení mezinárodní ochrany otálela do poslední chvíle, než byla povinna vycestovat ze země. Neshledal důvody, pro které by neudělení azylu bylo „nehumánní“, neboť její životní situaci nelze shledat mimořádnou ve smyslu § 14 zákona o azylu.
4. Žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí dále zabýval tím, zda žalobkyně není v zemi původu ohrožena vážnou újmou ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Dospěl k závěru, že nikoliv, tudíž jí neudělil ani tzv. doplňkovou ochranu podle § 14a odst. 1 zákona o azylu. Stejně tak fakt, že má nezletilé dítě, žalovaný neshledal jako důvod pro udělení doplňkové ochrany. Žalovaný vycházel z dokumentů vydaných mezinárodními organizacemi zabývajícími se lidskými právy, ze kterých plyne, že některá základní práva a lidské svobody (akademické bádání, shromažďovací a sdružovací právo, svoboda pohybu) jsou ve Vietnamu porušovány, zejména však ve vztahu k etnickým menšinám či disidentům. Všechny uvedené problémy nikterak nesouvisí se žalobkyní, která legálně opustila zemi v roce 2005. Jak sama uvedla, nikdy před odjezdem ani během pozdějších návštěv domovské země neměla žádné potíže se státní mocí. Proto žalovaný uzavřel, že žalobkyni reálně nehrozí žádné nebezpečí po návratu do země, neboť vycestovala legálně a nikdy nebyla politicky angažovaná. Uzavřel, že svou situaci měla řešit jinou zákonnou cestou, nikoliv prostřednictvím žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

5. Žalobkyně v žalobě namítla, že u ní existují důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. K prokázání těchto skutečností navrhla důkaz spisovým materiálem vedeným žalovaným pod sp. zn. OAM-680/ZR-2016. Žalovaný se však těmito důkazy odmítl zabývat s odůvodněním, že řízení o udělení mezinárodní ochrany neslouží k nápravě případných pochybení správního orgánu v jiných

řízení. Žalobkyně však namítá, že neprovedením výše označeného správního spisu žalovaný dostatečně nezjistil skutkový stav. Žalovaný neprovedl šetření zákonnosti a důvodnosti zrušení povolení k pobytu žalobkyně, neboť právě z něj plynou důvody hodné zvláštního zřetele, pro které by bylo namístě udělit žalobkyni humanitární azyl.

6. Žalobkyně podala dvě žádosti o povolení k trvalému pobytu. První žádost byla zamítnuta pro její nízký příjem žalobkyně. Tuto žádost doložila včetně potvrzení o složení jazykové zkoušky ze dne 29. 1. 2014 (tento pokus byl druhým v pořadí, první proběhl dne 15. 1. 2019 a žalobkyně nebyla úspěšná). Žalobkyně podala druhou žádost v době, kdy její příjmy vzrostly. K této druhé žádosti musela opětovně předložit veškeré dokumenty, včetně potvrzení o složení jazykové zkoušky, přestože jedno potvrzení doložila již v rámci první žádosti. Zaměstnankyně jazykové školy jí dne 17. 6. 2015 vydala duplikát potvrzení s nesprávným datem složení zkoušky. Správní orgán jí zrušil povolení k pobytu, neboť předložený duplikát potvrzení o složení jazykové zkoušky označil za falsum. Žalobkyně uvedla, že se jedná o administrativní pochybení, správní orgán dospěl k nesprávnému závěru, když jí na základě tvrzení o falsifikátu zrušil povolení k pobytu a odmítá provést přezkumné řízení.
7. Žalobkyně spatřuje důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu a současně důvod pro udělení doplňkové ochrany dále ve skutečnosti, že pečuje o své nezletilé dítě. Nezletilé dítě má na území České republiky povolený trvalý pobyt a je na zdejší jazykové prostředí zcela zvyklé. Tento fakt je nutné hodnotit v souvislosti s výše uvedenými postupy v rámci správního řízení o zrušení trvalého pobytu žalobkyně. Ve zrušení povolení k trvalému pobytu spatřuje žalobkyně porušení Úmluvy o právech dítěte, proto by žalobkyni měla být udělena doplňková ochrana. Zájem dítěte by měl být předním hlediskem ve všech řízeních, jež se dítěte dotýkají.
8. Dále žalobkyně uvedla, že je soudu jistě známo, že podání žádosti o povolení k pobytu je téměř nemožné. Poptávka po termínech k podání žádosti o povolení k pobytu je násobně vyšší než nabídka. Vzhledem k tomu, že neschopnost zastupitelského úřadu zajistit odpovídající počet míst trvá roky a není pravděpodobné, že by se situace změnila, nelze předpokládat, že by žadatelka v brzké době uspěla a mohla se vrátit do České republiky.
9. Žalovaný ve vyjádření uvedl, že popírá oprávněnost námitek žalobkyně. Odkázal na obsah správního spisu a judikaturu a uvedl, že napadené rozhodnutí nepovažuje za nezákonné. Postupoval individuálně, v souladu se zákonem o azylu i správním řádem a zásadami, které z něj plynou, přičemž si pro vydání rozhodnutí opatřil všechny potřebné podklady. Je přesvědčený, že se důvody pro udělení humanitárního azylu zabýval dostatečně, a neshledal důvody pro jeho udělení. Předmětem řízení bylo posouzení důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, nikoliv skutečnosti týkající se zrušení trvalého pobytu žalobkyně. Žalovaný se zabýval i nezletilým dítětem, přičemž poukázal na to, že jeho mateřským jazykem je vietnamština a česky je schopen se dorozumět pouze částečně (jak uvedla sama žalobkyně). Uvedl, že institut azylu je výjimečným institutem a neslouží k úpravě rodinných vazeb. Dále poukázal na to, že předmětem tohoto řízení není vycestování z České republiky, nýbrž udělení mezinárodní ochrany. V průběhu řízení žalovaný nezjistil, že by žalobkyni hrozilo reálné nebezpečí ve smyslu § 14a zákona o azylu. Žalovaný uzavřel, že v průběhu řízení nebyla žalobkyně zkrácena na svých právech, proto navrhl, aby soud žalobu zamítl.

10. Soud rozhodl o žalobě bez jednání v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť oba účastníci udělili k takovému postupu souhlas (žalobkyně až po nařízení jednání).

Posouzení žalobních bodů

11. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
12. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobkyně dne 27. 7. 2018 podala žádost o udělení mezinárodní ochrany.
13. Dne 14. 8. 2018 žalobkyně při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že je schopna se dorozumět vietnamsky a částečně česky. Není žádného náboženského přesvědčení, nebyla nikdy členkou politické strany ani hnutí, je svobodná a má nezletilého syna. Žádost o udělení mezinárodní ochrany podala z toho důvodu, že momentálně nemá žádný pobyt v České republice, jiné důvody nemá.
14. Dne 14. 8. 2018 provedl žalovaný se žalobkyní pohovor k žádosti. Žalobkyně uvedla, že v České republice žije od roku 2005, kdy se rozhodla sem přicestovat, neboť ve Vietnamu neměla možnost získat práci. Od svého bratrance věděla, že je zde možnost podnikat, jiný důvod k výběru právě České republiky neměla. Po příchodu získala dlouhodobý pobyt za účelem podnikání. Žalobkyni byl vydán cestovní příkaz s platností od 29. 5. 2018 do 27. 7. 2018, neboť zfalšovala doklad potřebný k povolení pobytu. V listopadu 2017 obdržela od žalovaného dopis, v němž byla informována, že v České republice již nemá povolen pobyt. Dopis předala tlumočnickovi, který jí slíbil, že za ni podá odvolání a bude zde opět moci pobývat legálně. V březnu se žalobkyně u žalovaného informovala ohledně svého pobytu a získala informaci, že od listopadu 2017 zde pobývá neoprávněně. Následně obdržela příkaz k vycestování. Otec jejího dítěte žije v P., žalobkyně neví, kde přesně. Domácnost sdílí s nezletilým synem, který zde má povolený trvalý pobyt. Od poloviny roku 2014 má přítele, ale nežije s ním, bydlí pouze ve stejném domě. Žalobkyně je na něm zcela nezávislá, občas jí však dává nějaké peníze, protože je sama s dítětem a on jí chce pomoci. V České republice žije mladší sestra žalobkyně, ve Vietnamu žije její matka a druhá sestra, otec zemřel. Matku navštívila v roce 2015, když matka onemocněla, během návštěvy žila u ní, dlouhodobě by u ní však bydlet nemohla, neboť je obydlí malé. Vietnam následně navštívila ještě několikrát. Syn s ní necestoval, měl zde hlídání. Mateřským jazykem syna je vietnamština, česky se dokáže dorozumět, nikoliv však v úředním styku. Uvedla, že Vietnam opustila v 19 letech a nedovede si představit tam žít a shánět práci. Největší obavu má z toho, že její syn se zde narodil, v době pohovoru mu bylo 8 let, čeština je v podstatě jeho mateřským jazykem a bylo by pro něj velmi obtížné začít žít ve Vietnamu. Po příjezdu do Vietnamu by jí neměl kdo pomoci, ani její přítel by ji již finančně nepodporoval a do Vietnamu by s ní neodcestoval. Považuje za nemožné získat ve Vietnamu práci vzhledem k tomu, že nemá žádné vzdělání. Uvedla, že nikdy neměla žádný problém se státními orgány ani se soukromými osobami, ale v případě, že by měla, nemohla by se ve Vietnamu obrátit na státní orgány. Žádost o mezinárodní ochranu podala až v poslední den vydaného výjezdního příkazu, neboť musela uspořádat věci okolo syna, když odchází z domu.
15. Následně se k věci v rámci pohovoru vyjádřil zástupce žalobkyně, který uvedl, že skutečným důvodem pro podání žádosti o mezinárodní ochranu je nekvalitní práce

pracovníků žalovaného. Jejich vinou žalobkyně přišla o povolení k pobytu, v důsledku čehož přišla o vše, na čem pracovala od svého příchodu. Za celou dobu pobytu žalobkyně neporušila zákony České republiky, přesto jí byl odebrán pobyt. Následně znovu popsal situaci okolo padělků ověření jazykových znalostí a uvedl, že žalovaný je povinen napravit pochybení a udělit žalobkyni humanitární azyl nebo alespoň doplňkovou ochranu. Navrhl připojení správního spisu se spisovou značkou OAM-680/ZR-2016.

16. Ze správního spisu dále vyplývá, že pro posouzení situace v zemi původu žalovaný shromáždil jako podklad informaci odboru azylové a migrační politiky žalovaného ze dne 24. 8. 2018 týkající se politické a bezpečnostní situace ve Vietnamu, a zprávy mezinárodních organizací zabývající se lidskými právy. Žalobkyně se seznámila s obsahem uvedených podkladů dne 29. 8. 2019, nechtěla se k nim vyjádřit ani navrhnout jejich doplnění.
17. Soud posoudil žalobu v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Tento článek vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ dle právního a skutkového stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedený závazek transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Vzhledem k tomu, že Česká republika obsah této směrnice netransponovala do svého vnitrostátního právního řádu, ač tak měla nejpozději do 20. 7. 2015 učinit, má ustanovení předmětného článku přímé účinky a užije se na tento případ, protože řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zahájeno po tomto datu (čl. 52 odst. 1 věta první procedurální směrnice). Procesní pravidla vyplývající z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice se proto prosadí na úkor § 75 odst. 1 s. ř. s.
18. Podle § 28 odst. 1 a 2 zákona o azylu se mezinárodní ochrana udělí ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Neshledá-li ministerstvo důvody k udělení ani jedné z forem mezinárodní ochrany, odůvodní své rozhodnutí ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany.

Podle § 14 zákona o azylu, jestliže nebude zjištěn v řízení o udělení mezinárodní ochrany důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se udělí doplňková ochrana cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečně nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje

- a) uložení nebo vykonání trestu smrti,
- b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,

- c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo
- d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

19. Žalobkyně předně namítla, že rozhodnutí je nezákonné, neboť žalovaný neprovedl důkaz správním spisem z řízení, v němž jí bylo zrušeno povolení k pobytu. Z toho důvodu nedostatečně zjistil skutkový stav, čímž založil nezákonnost rozhodnutí. Žalovaný k tomu uvedl, že řízení podle zákona o azylu není nástrojem k legalizaci pobytu žalobkyně, což opřel o judikaturu NSS, ze které plyne, že smyslem mezinárodní ochrany je poskytnout cizinci ochranu před takovými negativními jevy v zemi jeho původu, které lze podřadit některému z důvodů pro udělení azylu podle § 12 a násl. zákona o azylu, nebo některému z důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a téhož předpisu (k tomu srovnej zejména rozsudky NSS ze dne 6. 11. 2009, č. j. 6 Azs 12/2003 – 49, a ze dne 18. 3. 2010, č. j. 9 Azs 45/2009 – 94). Soud přisvědčuje závěru žalovaného, že mezinárodní ochranu nelze chápat jako jeden z prostředků k legalizaci pobytu cizince na území České republiky, a tedy využít ji jako „náhradní řešení“ v případech, kdy žadatel nesplňuje podmínky pro získání trvalého pobytu podle zákona o pobytu cizinců (viz rozsudky NSS ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 – 69, a ze dne 17. 2. 2011, č. j. 2 Azs 50/2010 – 49) či v případech, kdy mu byl pobyt odebrán a on neřešil svou situaci včas prostředky dle zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně sama uvedla, že hlavním záměrem, který sledovala podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany, je vyhnout se následkům jiného řízení týkajícího se jejího pobytového oprávnění. Sama tedy stvrdila, že podala žádost kvůli legalizaci pobytu na území České republiky, nikoliv z důvodů relevantních z hlediska některé z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný k tomu uvedl, že není jeho úkolem napravovat případné vady jiných řízení, s čímž se soud plně ztotožňuje. Úkolem žalovaného bylo posoudit, zda žalobkyně naplňuje podmínky pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany upravené v zákoně o azylu. Jeho úkolem naopak nebylo posuzovat zákonnost postupu správních orgánů v řízení o zrušení trvalého pobytu ani zákonnost rozhodnutí vydaných v tomto řízení. Případná nezákonnost rozhodnutí, jímž byl žalobkyni zrušen trvalý pobyt na území České republiky, není okolností jakkoliv relevantní pro posouzení otázky, zda žalobkyně splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. Provedení důkazu obsahem správního spisu vedeného k řízení o zrušení trvalého pobytu by bylo zcela neúčelné pro posouzení důvodnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný proto nepochybil, jestliže tento důkaz neprovedl. Ze stejného důvodu neprovedl tento důkaz ani soud, což se týká též dalších důkazních návrhů souvisejících s řízením o zrušení trvalého pobytu (podněty k přezkumnému řízení, usnesení Policie České republiky). Žalobní bod není důvodný.
20. Žalobkyně v žalobě dále tvrdí, že splňuje podmínky pro přiznání humanitárního azylu či alespoň doplňkové ochrany. Dle dlouhodobě ustálené judikatury dopadá humanitární azyl toliko na závažné situace jako např. udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, viz též usnesení NSS ze dne 8. 4. 2016, č. j. 6 Azs 34/2016 – 30, a ze dne 23. 1. 2019, č. j. 9 Azs 359/2018 – 32). Právě takové mimořádné okolnosti lze považovat za důvod hodný zvláštního zřetele. Obecně řečeno jde o případy, kdy by neudělení mezinárodní ochrany bylo nehumánní. Zákonodárce při úpravě podmínek pro udělení humanitárního azylu zvolil kombinaci neurčitého právního pojmu „*případ hodný*

zvláštního zřetele“ a správního uvážení (rozsudek NSS ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 – 72).

21. Vzhledem ke kombinaci neurčitého právního pojmu a správního uvážení v § 14 zákona o azylu, žalovaný nejdříve musí interpretovat neurčitý právní pojem „případ hodný zvláštního zřetele“ a posoudit jeho naplnění v konkrétní věci. Pokud dojde k závěru, že je tento pojem naplněn, provede správní uvážení, jak mu ukládá zákon, při němž vybere jednu ze dvou alternativ rozhodnutí – udělení či neudělení humanitárního azylu. Naopak, jestliže se o případ hodný zvláštního zřetele v konkrétní věci nejedná, není dán prostor pro jakoukoliv úvahu správního orgánu a azyl z humanitárního důvodu udělen být nemůže. Rozlišování mezi oběma fázemi rozhodování žalovaného o (ne)udělení humanitárního azylu má zásadní význam pro jeho přezkum soudem. Na rozdíl od omezeného soudního přezkumu správního uvážení (§ 78 odst. 1 druhá věta s. ř. s.), výklad neurčitého právního pojmu a jeho aplikace na konkrétní skutkový stav jsou v souladu s § 75 s. ř. s. plně a meritorně přezkoumatelné soudem. Zruší-li soud rozhodnutí správního orgánu, je v dalším řízení správní orgán podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán výkladem neurčitého právního pojmu, jak jej provedl soud, i jeho posouzením, zda skutkové okolnosti případu tento pojem naplňují či nikoliv. Soudní praxe byla v této otázce sjednocena usnesením rozšířeného senátu NSS ze dne 22. 4. 2014, č. j. 8 As 37/2011 – 154, přičemž následnou rozhodovací činností NSS byla výslovně vztažena i na rozhodování dle § 14 zákona o azylu (viz rozsudek ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014 – 27).
22. Žalovaný v rámci posuzování, zda je v případě žalobkyně dán důvod pro udělení humanitárního azylu, vycházel z rodinné, ekonomické a sociální situace žalobkyně. Zejména vzal do úvahy její zdravotní stav, a to v tom směru, že žalobkyně je zcela zdráva, není nikterak limitována ve výkonu výdělečné činnosti. K tomu je třeba přidat obecně známou skutečnost, že země původu žalobkyně není stížena žádnou přírodní ani humanitární katastrofou. Je tedy zřejmé, že žalovaný vyložil pojem důvod hodný zvláštního zřetele v souladu s ustálenou judikaturou a dospěl ke správnému závěru, že v případě žalobkyně není dán žádný zřetele hodný důvod. Jelikož ochrana soukromého a rodinného života, který žalobkyně udržuje na území České republiky, je doménou nástrojů upravených zákonem o pobytu cizinců, nelze za důvod hodný zvláštního zřetele opodstatňující udělení humanitárního azylu považovat skutečnost, že může dojít k oddělení žalobkyně od jejího nezletilého dítěte, které je oprávněno pobývat na území České republiky, a od jejího partnera. Tzv. humanitární azyl nelze považovat za krajní nástroj zajišťující bytové oprávnění žalobkyni, jestliže jí nejsou dostupné jiné prostředky upravené zákonem o pobytu cizinců, a to i kdyby mělo dojít k rozdělení rodiny. Tím méně může být důvodem pro udělení humanitárního azylu skutečnost, že by nezletilý syn byl nucen následovat žalobkyni do jejich země původu. Stejně tak jím není náprava údajných vad jiných správních řízení, v daném případě řízení o zrušení trvalého pobytu.
23. Žalobkyně se dále domnívá, že výchova nezletilého dítěte, v jehož zájmu není opustit zemi, na kterou je zvyklé, je zároveň důvodem pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu. Z výpovědi žalobkyně vyplynulo, že otec nezletilého syna žije v P., ale s žalobkyní ani se synem neudrží kontakt. Dále má žalobkyně v České republice sestru, o níž žádné podrobnosti neuvedla. Její matka a druhá sestra žijí ve Vietnamu. Při pohovoru žalobkyně uvedla, že si nedovede představit návrat do Vietnamu, začít tam žít a hledat si práci. Nejvíce se obává dopadů přesídlení na jejího syna, jenž se narodil v České republice, jeho mateřským jazykem je v podstatě čeština, začít žít ve Vietnamu by pro něj bylo

obtížné. Na předešlou otázku, kterými jazyky se syn dokáže dorozumět, uvedla, že mateřským jazykem je vietnamština a částečně se dokáže dorozumět česky, nikoliv však v úředním styku. Zástupce pak uvedl, že by žalovaný měl napravit vady jiných řízení přiznáním humanitárního azylu či doplňkové ochrany „zejména s ohledem na zájmy syna“. Rozsáhlejší argumentaci k nejlepšímu zájmu dítěte žalobkyně uvedla až v žalobě. Nejlepší zájem dítěte spatřovala v tom, že by syn nedůvodně trpěl vytržením z prostředí, na které je zvyklý od narození. Zároveň by byl zavlečen do kulturního prostředí, ve kterém se hovoří zcela odlišným jazykem, kterému rozumí jen na úrovni základní komunikace a není schopen v něm absolvovat základní školní docházku. K tomu by mu byla upřena výživa, neboť je velmi pravděpodobné, že žalobkyně ve Vietnamu nenalezne práci. Z ostatního popisu rodinných vazeb nevyplynuly žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly udělení doplňkové ochrany kvůli nepřiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života žalobkyně a jejího syna.

24. Soud považuje za významné zdůraznit, že povinnost vycestovat z území České republiky nezakládá rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany (zejména pak toto rozhodnutí nepředstavuje zákaz pro povolení dalšího vstupu a pobytu na území), nýbrž skutečnost, že žalobkyni nesvědčí žádné pobytové oprávnění ve smyslu zákona o pobytu cizinců. Zákaz vstupu na území České republiky, jehož důsledkem je právě déle trvající zásah do rodinných vazeb cizince na území České republiky, je ukládán rozhodnutím o správním vyhoštění. Doplňkovou ochranu založenou na § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (ani jinou formu mezinárodní ochrany) nelze považovat za nástroj, jenž by měl poskytnout ochranu soukromému a rodinnému životu beneficenta doplňkové ochrany, který vede na území České republiky. Ochrana před nepřiměřeným zásahem rozhodnutí orgánů veřejné moci do soukromého a rodinného života, který žalobkyně udržuje na území České republiky, je žalobkyni zásadně dostupná v řízeních, která ústí ve vydání rozhodnutí, jimiž se žalobkyni ukládá povinnost vycestovat z území České republiky a zakazuje vstup na její území. Jakkoliv je pojetí rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod značně široké a představuje autonomní koncept nezávislý na výkladu tohoto pojmu v národních právních řádech, nelze z něho dovozovat povinnost smluvních států Úmluvy respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahu mezi nimi (viz usnesení NSS ze dne 12. 5. 2016, č. j. 5 Azs 29/2016 – 19, a ze dne 24. 5. 2017, č. j. 5 Azs 266/2016 – 31).
25. V tomto kontextu je tedy třeba vnímat opodstatněnost závěru, k němuž dospěla judikatura správních soudů, že pouze v důsledku povinnosti vycestovat z území České republiky do země původu nedochází k zásahu do soukromého a rodinného života žadatele o mezinárodní ochranu (tato povinnost by musela být spojena s dlouhodobým zákazem vstupu na území České republiky, jenž však nemá původ v rozhodnutí o odnětí doplňkové ochrany). Pod § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu lze podřadit případy, kdy by v důsledku vycestování cizince do země jeho původu byl porušen tzv. extrateritoriální účinek čl. 8 Úmluvy, tj. že by jeho vycestováním do země původu byl znemožněn jeho rodinný, případně soukromý život v jeho zemi původu, nikoliv že vycestováním by bylo znemožněno udržování a další rozvíjení rodinného a soukromého života etablovaného v České republice. Pouze v případě, že by návratem do země původu byl znemožněn rodinný či soukromý život v zemi původu, je legitimní zvažovat, zda přijímající stát není povinen umožnit žadateli o mezinárodní ochranu přenést jeho rodinný, resp. soukromý život na území přijímajícího státu, resp. chránit na tomto území již vytvořený rodinný život, a případně, zda je mu za tímto účelem povinen také udělit doplňkovou ochranu (viz

rozsudek NSS ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, dále rozsudek ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65, a usnesení ze dne 12. 5. 2016, č. j. 5 Azs 29/2016 – 19). Ostatně z § 2 odst. 9 a 10 a § 14a odst. 1 zákona o azylu plyne, že z pohledu přiznání doplňkové ochrany je relevantní pouze hrozba vážné újmy, jejímž původcem je stát, jehož je žadatel o mezinárodní ochranu občanem, resp. soukromé osoby na území tohoto státu. Stát, jehož je žadatel občanem, může být původcem hrozby vážné újmy spočívající v zásahu do rodinného či soukromého života pouze v situacích, na které dopadá extraterritoriální účinek čl. 8 Úmluvy. Cizí stát nemůže ohrožovat rodinný a soukromý život, který žadatel o mezinárodní ochranu udržuje na území státu, v němž žádá o mezinárodní ochranu.

26. U žalobkyně se nejedná o mimořádnou situaci, která by udělení doplňkové ochrany vyžadovala. Na důsledky svého jednání či nečinnosti měla žalobkyně myslet v průběhu jiných řízení, na něž se nyní odvolává. Pakliže je přesvědčena, že v rámci nich došlo k závažným pochybením, měla se proti nim efektivně bránit před soudem, neboť jejich přezkum není vyloučen (soudu je z jeho úřední činnosti známo, že řízení o žalobě proti rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu bylo zastaveno usnesením ze dne 19. 2. 2019, č. j. 55 A 5/2019 – 10, pro nezaplacení soudního poplatku). Za této situace je nutné dát žalovanému za pravdu, že žalobkyně nehájí svá práva v řízeních, která jsou k tomu určena, ale naopak se snaží dovolávat nápravy tvrzených vad v řízení, které k tomu určeno není (o udělení mezinárodní ochrany).
27. Pokud jde o samotnou intenzitu zásahu do rodinného života, je jedním z podstatných kritérií vymezených judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, zda přenesení rodinného života do země původu naráží na nepřekonatelné překážky (viz např. rozhodnutí ze dne 31. 1. 2006 ve věci *Rodrigues da Silva a Hoogkamer proti Nizozemskému království*, stížnost č. 50435/99). Jakkoliv se žalobkyně zdržuje na území České republiky již od roku 2005, tedy od svých 20 let, neztratila se zemí svého původu jakýkoliv kontakt, neboť tam má svoji matku a mladší sestru, které navštěvuje. Třebaže není možné, aby žalobkyně se svým synem po návratu do země původu bydlela u své matky, jistě lze předpokládat, že by jí její příbuzní byli nápomocni při integraci do společnosti v zemi původu, např. při hledání bydlení, zaměstnání nebo při začlenění syna žalobkyně do školy (mladší sestra žalobkyně je cca 17 let, může tedy žalobkyni a jejímu synovi poskytnout potřebné informace o studiu ve škole). Skutečnost, že v zemi původu je obtížnější získat zaměstnání nebo jiný zdroj obživy, neznamená, že je to zcela vyloučeno. Z tvrzení žalobkyně ani zpráv o zemi původu soud neshledal, že by existovaly právní nebo faktické překážky, které by nebylo možné překonat a v jejichž důsledku by žalobkyně nemohla přenést svůj rodinný život do země původu. Není porušením práva na rodinný život, jestliže adaptace žalobkyně a jejího syna na nové životní podmínky v zemi původu bude určitou dobu trvat (zlepšení jazykových znalostí syna žalobkyně, přivyknutí novému kulturnímu prostředí, příprava na započetí školní docházky). Znalost vietnamského jazyka ze strany syna žalobkyně jistě nebude tak slabá, jak uvedl při pohovoru zástupce žalobce, neboť sama žalobkyně v průběhu správního řízení komunikovala ve vietnamském jazyce (požádala o ustanovení tlumočnicka i pro účely soudního jednání), neovládá tedy český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, tudíž se lze legitimně domnívat, že se svým synem komunikuje ve vietnamském jazyku. Stejně tak není porušením práva na rodinný a soukromý život ta skutečnost, že životní standard v zemi původu se významně liší od životního standardu v České republice. Žalobkyni ani jejímu synovi nehrozí v zemi původu situace těžkého materiálního strádání, která by ohrožovala jejich život či zásadním

způsobem zasahovala do jejich důstojnosti. Dále je třeba dodat, že žalobkyně není v kontaktu s otcem jejího syna, styk syna s otcem se fakticky nerealizuje ani na území České republiky. Vycestování žalobkyně se synem do země původu proto nebude mít jakýkoliv dopad na vztah syna s jeho otcem. Třebaže žalobkyně má na území České republiky již několik let partnera, nežije s ním ve společné domácnosti a není odkázána na jeho pomoc, je soběstačná. Partnerovi, jenž je občanem stejného státu jako žalobkyně, nic nebrání, aby se rovněž vrátil do země původu a pokračoval ve vztahu se žalobkyní. Pokud v důsledku návratu žalobkyně dojde k rozpadu tohoto vztahu, půjde o rozhodnutí partnera žalobkyně. Je třeba zopakovat, že Česká republika není povinna napomáhat rozvíjení osobních vztahů žalobkyně, která udržuje na jejím území.

28. Z výše uvedeného vyplývá, že pouhým vycestováním žalobkyně nedojde k porušení extraterritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy, a není zde dán důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Nedojde ani k porušení čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, neboť požadavek souladu rozhodnutí s nejlepším zájmem dítěte neznámá, že by žalobkyni měla být udělena doplňková ochrana jen z toho důvodu, aby její syn, jenž je držitelem trvalého pobytu, mohl nadále s ní pobývat na území České republiky. Povinnost smluvních států respektovat čl. 3 Úmluvy o právech dítěte neznámá, že by aplikace vnitrostátních právních předpisů měla ustoupit kdykoliv, kdy to nevyhovuje zájmům dítěte. Soud výše přihlédl k zájmům dítěte a v jejich světle posoudil, zda přenesení rodinného života do země původu nebude znamenat porušení práva na rodinný a soukromý život. Tím dostal povinnosti plynoucí z čl. 3 Úmluvy o právech dítěte.
29. Dle žalobkyně je třeba také vzít do úvahy nefungující systém objednávání na Zastupitelský úřad České republiky v Hanoji, který reálně neumožňuje předpokládat, že by žalobkyni kdy bylo vydáno povolení k pobytu na území České republiky za účelem zaměstnání. Soud se neztotožňuje s náhledem žalobkyně na uvedenou skutečnost, která nepředstavuje okolnost významnou pro posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Soud výše dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí není v rozporu s extraterritoriálním účinkem práv na rodinný a soukromý život. Reálná nemožnost získat nové pobytové oprávnění na území České republiky tedy není okolností významnou z hlediska mezinárodní ochrany. V této souvislosti je třeba doplnit, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí *implicite* plyne, že žalovaný vzal do úvahy i žalobkyní uváděnou nemožnost podat žádost o vydání povolení k pobytu, neboť poukázal na funkci mezinárodní ochrany (ochrana lidských práv a svobod), která je zcela odlišná od funkce zákona o pobytu cizinců (legální pobyt na území České republiky). Nemožnost získat pobytový titul nelze řešit nástrojem určeným k ochraně lidských práv. Soud neprovedl důkaz sdělení Ministerstva zahraničních věcí, neboť skutečnost jimi prokazována je pro posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí nevýznamná, dokazování by tak bylo zcela neúčelné. Žalobní bod je také nedůvodný.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

30. Vzhledem k tomu, že žalobní body jsou nedůvodné a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námítky, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
31. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému soud náhradu nákladů nepřiznal, neboť mu nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 15. ledna 2020

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce